

Eğitimde Robot Programlama

Ozan COŐKUNSERŐE

Dr. Öğr. Üyesi Ozan COŞKUNSERÇE

EĞİTİMDE ROBOT PROGRAMLAMA

ISBN 978-625-7582-04-9

DOI 10.14527/ 9786257582049

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2021, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Mayıs 2021, Ankara

Yayın-Proje: Halenur Apaydın
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33
Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Dr. Öğr. Üyesi Ozan COŞKUNSERÇE

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nden 2004 yılında mezun olmuştur. Anadolu Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ana bilim dalında 2015 yılında doktora derecesini almıştır. 2004-2016 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda Bilişim Teknolojileri Öğretmeni olarak görev yapmıştır. 2016 yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde göreve başlamış ve halen bu bölümde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir. Araştırma ilgi alanlarını; karma öğrenme, sosyal ağlar, etkileşimli ortam tasarımlarında kullanılabilirlik, teknoloji-kültür etkileşimi ve entegrasyonu, blok tabanlı ve robot programlama oluşturmaktadır. Robot programlama konusunda yayınlanmış akademik çalışmaları bulunmaktadır. Lisans öğrencilerine yönelik olarak "Eğitimde Robot Programlama Uygulamaları" dersini üç yıldır yürütmektedir. Ayrıca çeşitli seviyelerde okullarda robot programlama üzerine eğitimler vermiştir.

E-posta: coskunserce@nevsehir.edu.tr

ORCID No: 0000-0002-1230-324X

ÖN SÖZ

Eserin içeriği, programlama ve robotik konusunda hiçbir ön bilgiye sahip olmadığı halde derslerinde robotik etkinliklere yer vermek isteyen öğretmenler ve öğretmen adayları, programlama-robot programlama konularında çalışmak isteyen öğrenciler temel alınarak oluşturulmuştur. Robotlar ve robot programlama eğitim alanında oldukça ilgi duyulan ve güncel bir konu olarak ön plana çıkmaktadır. Robotik etkinlikler öğrenciler tarafından eğlenceli bulunmakta, eğitimciler çeşitli bilimsel yayınlarla ortaya koyulan eğitsel faydaları nedeni ile derslerinde robotik etkinliklere yer vermek istemektedir. Robotik gibi yeni teknolojilerin eğitim alanında kullanımında yapılan en büyük hata teknolojinin kullanımına çok fazla odaklanması ve pedagojinin arka planda bırakılmasıdır. Bu hatanın tekrarlanmaması için kitabın içeriğinde öncelikle eğitim alanında hangi robotik teknolojilerin bulunduğu incelenmiş ve eğitimde farklı durumlarda uygulanabilecek doğru ve etkin robotik uygulamaları tavsiye edilmiştir. Bu açıdan kitabın içeriği sadece robotik teknolojisinin uygulanmasına odaklanan kitaplardan farklılaşmaktadır.

Uygulama bölümünde ise Scratch tabanlı bir blok tabanlı programlama aracı olan Mblock 5 kullanılarak programlamanın temel kavramları anlatılmıştır. Mblock 5 ile birçok robotik bileşen kontrol edilebilmektedir. Bu nedenle kitaptaki robotik uygulamalar farklı robotik kitle ve kontrol kartları ile gerçekleştirilebilmektedir. Kitabın içeriğinde robot programlama uygulamaları için okullarda yaygın şekilde kullanılan Mbot eğitsel robot kiti tercih edilmiştir. Eğitsel robot kitleri kullanım kolaylığı sunması nedeni ile eğitimde birçok alanda kolay bir şekilde uygulanabilmektedir. Son olarak robotik alanında güncel bir konu olan ve Mblock 5 ile birlikte gelen yapay zeka uygulamalarına yer verilmiştir.

Kitabın yazım sürecinde benden desteğini esirgemeyen kıymetli eşim Meriyem COŞKUNSERÇE'ye, basımda emeği geçen PEGEM çalışanlarına ve yöneticilerine teşekkürü borç bilirim.

Ozan COŞKUNSERÇE

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iv
-------------	----

1. BÖLÜM ROBOTLAR VE EĞİTİM

Giriş.....	3
Robot Nedir?.....	3
Robotların Tarihsel Gelişimi.....	5
Robotların Eğitimde Kullanım Alanları.....	9
Robotik Bilimi Öğretimi.....	9
Robotların Öğretmen veya Sınıf Arkadaşı Olarak Kullanımı.....	9
Robotların Öğretim Materyali Olarak Kullanımı:.....	11
Robotların Öğretim Materyali Olarak Kullanım Alanları.....	11
Eğitsel Robotik Teknolojilerinin Programlama Öğretiminde Kullanımı.....	13
Eğitsel Robotik Teknolojilerinin Çeşitli Derslerde Robotik Etkinlik Gerçekleştirmekte Kullanımı.....	17
Eğitsel Robotik Teknolojilerinin Ders Dışı Egzersizlerde Robotik Etkinlik Gerçekleştirmekte Kullanımı.....	20
Eğitsel Robotik Uygulamaları İçin Öğretmenlerin Eğitimi.....	22

2. BÖLÜM EĞİTİM ALANINDA KULLANILAN ROBOT TEKNOLOJİLERİ

Giriş.....	27
Eğitsel Robot Kitleri.....	27
LEGO Eğitsel Robot Kitleri.....	30
Edison Robot.....	33
MeeperBOT 2.0.....	34
Terrapin Programlama Yolculuğu Robotları (Bee-Bot, Blue-Bot, Tuff-Bot, Pro-Bot ve Ino-Bot).....	34
Robotis Eğitsel Robot Kitleri.....	35
Thymio.....	36
Evobot.....	37
Tinkerbots Eğitsel Robot Kitleri.....	37
Fischertechnik Eğitsel Robot Kitleri.....	38
VEX Robotics Eğitsel Robot Kitleri.....	39

Makeblok Eğitsel Robot Kitleri	41
Robotik Bileşenlerin Montajı ile Üretilen Robotlar	43
Arduinio	46
STM32 Kontrol Kartları	47
Eğitsel Robotik Simülasyonları.....	48
LEGO Digital Designer (LDD)	50
Virtual Robotics Toolkit (VRT).....	51
Robomind	52
CoppeliaSim.....	53
Robot Virtual Worlds.....	53
sBOTICS.....	54

3. BÖLÜM MBLOCK'U TANIYALIM

Giriş.....	58
MBLOCK 5	59
Mblock 5 ve 3 Sürümlerinin Karşılaştırması.....	60
MBLOCK 5 Kurulumu	61
MBLOCK 5 Arayüzünün Tanıtımı	63

4. BÖLÜM MBLOCK 5 İLE PROGRAMLAMAYA GİRİŞ

Giriş.....	69
Sahne.....	69
Aygıtlar.....	71
Aygıt Ekleme ve Aygıt Kütüphanesi.....	71
Aygıt Uzantı Merkezi	73
Aygıt USB Bağlantısı	75
Aygıt Bluetooth Bağlantısı.....	76
Aygıt 2.4G Kablosuz Bağlantısı	77
Yükle ve Canlı Modları.....	78
Aygıt Güncelleme	78
Arduinio Görünümü.....	79
Kuklalar.....	79
Kukla Kütüphanesi.....	81
Kostümler	82

Sesler	83
Arkaplan	84
Aygıtların ve Kuklaların Etkileşimi	86
MBLOCK 5 Kod Blokları Türleri	87
Kategori Nedir?	88
Yeni Kategori Ekleme	89
Sahne Programlama Görünümde Kategoriler	90
Hareket	91
Görünüm	93
Ses	95
Olaylar	96
Kontrol	97
Algılama	99
İşlemler	100
Kalem	102

5. BÖLÜM

PROGRAMLAMA TEMEL KAVRAMLARI

Algoritma	105
Döngüler	105
Koşul Yapıları	110
Koşul Yapılarında Kullanılabilecek Bazı Koşul Blokları	111
Operatörler	113
Değişkenler	114
Listeler	118
Sahnedeki Görüntülenmiş Tablo ile Listeye Veri Girişi Yapmak	120
Fonksiyonlar	124
Yeni Bloğa Değer Eklenmesi	127

6. BÖLÜM

MBOT VE ROBOTİK BİLEŞENLERİN PROGRAMLANMASI

Giriş	133
MBOT Robotu Bileşenleri	134
LED Lambalar	135
Buzzer (SES)	140
Motorlarla Hareket	145

Sağ ve Sol Tekerleklerin Kontrolü	147
Işık Algılayıcı.....	151
Ultrasonik Algılayıcı	154
Çizgi Algılayıcı.....	160
Kızılötesi (IR) Alıcı ve Verici	165
Mbot'un Uzaktan Kumanda İle Kontrolü	168
BUTON.....	174
Buton ve Zamanlayıcının Beraber Kullanımı.....	176

7. BÖLÜM

YAPAY ZEKA UYGULAMALARI

Giriş.....	180
------------	-----

ŞEKİLLER LİSTESİ

1. BÖLÜM

Şekil 1. İlk insansı robot örneklerinden: Gakutensoku ve Elektro	5
Şekil 2. İlk endüstriyel robot Unimate.....	6
Şekil 3. Shakey çevresini algılama ve muhakeme kabiliyetine sahip ilk mobil robottur	7
Şekil 4. Robotik oyuncak köpek Aibo.....	7
Şekil 5. Honda tarafından geliştirilen ASIMO insansı robotu.	8
Şekil 6. LIDAR algılayıcı içeren bir robot süpürge.....	9
Şekil 7. Engkey telepresence robotu.....	10

2. BÖLÜM

Şekil 1. Programlanabilir Tuğla	31
Şekil 2. LEGO RCX	31
Şekil 3. LEGO Mindstorms EV3	33
Şekil 4. Edison V2.0	33
Şekil 5. MeeperBOT 2.0.....	34
Şekil 6. Bee-Bot, Blue-Bot, Tuff-Bot, Pro-Bot ve InO-Bot eğitsel robot kitleri.....	35
Şekil 7. Robotis Engineer ve Robotis Premium.....	36
Şekil 8. Robotis GP ve Robotis STEM	36
Şekil 9. Thymio II	37
Şekil 10. Evobot	37
Şekil 11. Tinkerbots “My First Robot”, “Education Basic Set” ve “Education Expert Set”	38
Şekil 12. TXT Controller ve Fischertechnik Robotics Advanced	39
Şekil 13. Robot Brain kontrol kartı ve VEX IQ serisinden IQ Super Kit	40
Şekil 14. VEX V5 Robot Brain kontrol kartı ve Classroom Super Kit.....	40
Şekil 15. Makeblock Mbot.....	41
Şekil 16. Makeblock Mbot Ranger	42
Şekil 17. Makeblok Ultimate 2.0.....	42
Şekil 18. Robot bileşenlerin montajı ile robot geliştirme süreci.....	44
Şekil 19. Arduino UNO kontrol kartı	47
Şekil 20. Arduino MEGA kontrol kartı	47
Şekil 21. STM32F407 Discovery kontrol kartı.....	48
Şekil 22. LDD tasarım penceresi	51
Şekil 23. Virtual Robotics Toolkit yazılımı yeni proje ekranı.	52
Şekil 24. Virtual Robotics Toolkit yazılımı simülasyon penceresi	52
Şekil 25. ROBOMIND yazılımı arayüzü	53

Şekil 26. CoppeliaSim yazılımı arayüzü	53
Şekil 27. Robot Virtual Worlds yazılımı arayüzü	54
Şekil 28 sBotics yazılımı arayüzü	54

3. BÖLÜM

Şekil 1. İşletim sistemi seçimi	61
Şekil 2. Kurulum ekranı.....	62
Şekil 3. Driver kurulum penceresi	62
Şekil 4. Kurulumun tamamlanma ekranı.....	62
Şekil 5. Dil seçimi	63
Şekil 6. Mblock Türkçe arayüzü.....	63
Şekil 7. Dosya menüsü	64
Şekil 8. Düzenle menüsü	65
Şekil 9. Öğreticiler menüsü	65
Şekil 10. Diğer seçenekler menüsü.....	66

4. BÖLÜM

Şekil 1. Sahnede koordinatların gösterimi	70
Şekil 2. Sahne ve boyut ayarlama butonları	70
Şekil 3. Aygıtlar bölmesi	71
Şekil 4. Aygıt kütüphanesi	72
Şekil 5. Uzantı merkezi	73
Şekil 6. Aygıtlar için bağlan penceresi	75
Şekil 7. Bağlantı sağlandıktan sonra aygıtlar bölmesi.....	76
Şekil 8. Mbot USB alıcısı ve 2.4G Wireless Serial Modülü	77
Şekil 9. 2.4G Kablosuz bağlantının kurulduğu gösterir bilgi.....	77
Şekil 10. Yükle ve Canlı modları.....	78
Şekil 11. Güncelleme penceresi	79
Şekil 12. Kuklalar bölmesi	80
Şekil 13. Kukla kütüphanesi penceresi	81
Şekil 14. Kostümler penceresi.....	82
Şekil 15. Sesler Penceresi	83
Şekil 16. Arkaplan sekmesi görünümü.....	84
Şekil 17. Arkaplanına yerleştirilmiş Bedroom4 dekoru.....	85
Şekil 18. Dekor değişimi uygulaması kod blokları.....	85
Şekil 19. İletisini yayımla kod blokları.....	86
Şekil 20. Örnek bir şapka blok.....	87
Şekil 21. Örnek bir yığın blok	87

Şekil 22. Örnek bir koşul blok	87
Şekil 23. Örnek bir raporlayıcı blok	87
Şekil 24. Örnek bir C blok	88
Şekil 25. Örnek bir bitiriş blok	88
Şekil 26. Sahne programlama görünümünde standart Mblock kategorileri	89
Şekil 27. Uzantı merkezi ekran görünümü	90
Şekil 28. Kare hareketi için kod blokları ve hareketin çizimi	93

5. BÖLÜM

Şekil 1. Döngü kullanılmadan kare çizimi	106
Şekil 2. Döngü kullanarak kare çizimi	106
Şekil 3. Girdiğimiz sayı kadar tekrarlayan döngü bloğu kullanımı	107
Şekil 4. Sürekli tekrarlar kod bloğu kullanımı	108
Şekil 5. Fare oku'na doğru dön kod bloğu	108
Şekil 6. Belirlediğimiz koşul gerçekleşene kadar tekrarlayan döngü bloğu kullanımı	108
Şekil 7. Yürüme animasyonu kodları	109
Şekil 8. Renkleri sürekli olarak değişen çember çizimi	110
Şekil 9. Koşul yapıların kullanılabilecek bazı koşul blokları	111
Şekil 10. Kuklanın yukarı ok tuşuna basıldığında zıplamasını sağlayan program ..	112
Şekil 11. Kontrol ifadesine koşul bloğunun yerleştirilmesi	112
Şekil 12. Farenin düğmesinin basılma durumunu kontrol eden program	112
Şekil 13. Kuklanın koşul gerçekleştiğinde hareket etmesini sağlayan program	113
Şekil 14. Ve operatör bloğu ile iki koşul kullanımı	114
Şekil 15. Bir değişken oluştur komutu	114
Şekil 16. Yeni değişken tanımlama penceresi	115
Şekil 17. Değişken tanımlandıktan sonra açılan bölüm	116
Şekil 18. Sayıtut ve tahmin değişkenlerinin tanımlanması	117
Şekil 19. Döngü öncesi kodlar	117
Şekil 20. Sayı tahmin programı	118
Şekil 21. Bir liste oluştur komutu	119
Şekil 22. Yeni liste oluşturma penceresi	119
Şekil 23. Sahnede bulunan liste tablosu	120
Şekil 24. Listelere veri girişi	121
Şekil 25. Liste ile konum değişimi	121
Şekil 26. Listeden konum değerlerini getiren bloklar	122
Şekil 27. Programın başlangıcında bulunan kod blokları	123
Şekil 28. Programın devamında bulunan kod blokları	123

Şekil 29. Bir blok oluştur komutu.....	125
Şekil 30. Yeni blok oluştur penceresi.....	125
Şekil 31. Yıldız isimli yeni bloğumuz.....	125
Şekil 32. Tanımla bloğu altına bulunan yıldız çizimi kodları.....	126
Şekil 33. Yıldızların yarım daire oluşturacak şekilde tekrarlanması.....	126
Şekil 34. Program çalıştıktan sonra sahnenin görünümü.....	127
Şekil 35. 13 köşeli ve renkleri kendi içinde değişen yıldızlar.....	127
Şekil 36. Yeni blok penceresinde seçenekler	128
Şekil 37. Rakamsal girdi eklenmiş Atla isimli yeni blok	128
Şekil 38. Atlama hareketini gerçekleştirecek kod blokları	128
Şekil 39. X ekseninde bulunan konum ile atlanacak noktanın ortası.....	129
Şekil 40. Atlama programı kod blokları	129

6. BÖLÜM

Şekil 1. Mbot bluetooth versiyonu	133
Şekil 2. Mbot 2.4G versiyonu	134
Şekil 3. Mcore kontrol kartı ve bileşenleri.....	135
Şekil 4. Mbot led lambaları.	135
Şekil 5. Kırmızı, yeşil ve mavi renklerin karışımı ile elde edilebilen renkler	136
Şekil 6. Yak kod bloğu.....	136
Şekil 7. Örnek 1 kod bloğu.....	137
Şekil 8. Örnek 2 kod bloğu.....	137
Şekil 9. Örnek 3 kod blokları	138
Şekil 10. Örnek 3 alternatif çözümler.....	139
Şekil 11. Örnek 4 aygıt görünümü kodları.....	139
Şekil 12. Örnek 4 kuklalar görünümü kodları.....	140
Şekil 13. Nota kod bloğu.....	140
Şekil 14. Frekans ile ses çal kod bloğu	141
Şekil 15. Örnek 1 kod blokları	142
Şekil 16. Örnek 2 kod blokları	142
Şekil 17. Arkadaşım eşek şarkısı melodisi.....	143
Şekil 18. Örnek 4 itafiye aracı sesi kodları	144
Şekil 19. Mbot motorları	145
Şekil 20. İleri git kod bloğu	145
Şekil 21. Sağ ve sol tekerlekleri kontrol eden kod bloğu	147
Şekil 22. Robotun kare şeklinde hareket etmesi	147
Şekil 23. Mbot'u kare şeklinde hareket ettiren kodlar	147
Şekil 24. Mbot'u S şeklinde hareket ettiren kodlar.....	148

Şekil 25. Mbot'u sesli ve ışıklı hareket ettiren kodlar.....	149
Şekil 26. Mbot'un klavyenin yön tuşları ile kontrolü.....	150
Şekil 27. Mcore kontrol kartı ve ışık algılayıcı.....	151
Şekil 28. Işık algılayıcı kod bloğu	151
Şekil 29. Aygıtlar görünümü kod blokları.....	152
Şekil 30. Kuklalar görünümü kod blokları.....	152
Şekil 31. Kuklanın ışık algılayıcının okuduğu ilk değeri görüntülemesi.....	153
Şekil 32. Üzerini kapattığımızda ışık algılayıcının okuduğu değer düşmesi.....	153
Şekil 33. Örnek 2 kodları.....	153
Şekil 34. Ortamdaki ışığın 500'de küçük olmasının kontrol edilmesi	154
Şekil 35. Eğer kod bloğu	154
Şekil 36. Mbot ultrasonik algılayıcının çalışması	155
Şekil 37. Ultrasonik algılayıcıyı kontrol eden kod bloğu	155
Şekil 38. Aygıtlar görünümü kod blokları.....	155
Şekil 39. Kuklalar görünümü kod blokları.....	156
Şekil 40. Ultrasonik algılayıcının önündeki engel yakın olduğunda düşük bir değer okunur	156
Şekil 41. Ultrasonik algılayıcının önündeki engel uzaklaştırıldığında daha büyük bir değer okunur.....	157
Şekil 42. Robotun 10 cm'den yakın engellerden sağa dönerek kaçması sağlayan program.....	157
Şekil 43. Nesne takip programı.....	158
Şekil 44. Mbot üzerinde çizgi algılayıcı	160
Şekil 45. Çizgi algılayıcı	160
Şekil 46. Çizgi algılayıcının çalışması	161
Şekil 47. Çizgi algılayıcı kod bloğu.....	161
Şekil 48. Koşul bloğu tipindeki çizgi algılayıcı kod bloğu.....	162
Şekil 49. Çizgi izleyen Mbot programı	162
Şekil 50. Masanın kenarlarından kaçan Mbot programı.....	164
Şekil 51. Mcore kartı üzerinde kızılötesi alıcı ve verici	165
Şekil 52. Kızılötesi mesaj gönderme kod bloğu.....	166
Şekil 53. Kızıl ötesi verici ile 1 mesajının gönderilmesi	166
Şekil 54. Mesajı gönderen Mbot'a yüklenecek kodlar.....	166
Şekil 55. Alıcı Mbot'un mesajı algılama kod bloğu.....	167
Şekil 56. Alıcı Mbot'un mesajı beklemesini sağlayan kodlar.....	167
Şekil 57. Alıcı Mbot'a yüklenecek kodlar	167
Şekil 58. Mbot uzaktan kumandası.....	168
Şekil 59. Kumandadan basılan tuşu algılayan kod bloğu	169
Şekil 60. Örnek 2 kodları.....	170

Şekil 61. Oluşturduğumuz iki özel blok.....	171
Şekil 62. Kumandanın tuşlarına basılma durumunu kontrol eden kodlar	171
Şekil 63. Engelden kaçma fonksiyonunda çalışacak kodlar	172
Şekil 64. Rastgele renkler fonksiyonunda çalışacak kodlar	173
Şekil 65. Mcore kartının üzerinde yer alan buton.....	174
Şekil 66. Mbot butonunun kontrolü için kullanılan kod bloğu.....	175
Şekil 67. Örnek 1 kod blokları	175
Şekil 68. Zamanlayıcının değerini veren kod bloğu	176
Şekil 69. Zamanlayıcıyı baştan başlatan kod bloğu.....	176
Şekil 70. Örnek 2 program	177

7. BÖLÜM

Şekil 1. Kukla eklentilerinden yapay zeka sekmesi görünümü.....	180
Şekil 2. Uygulama 1 kodları	181
Şekil 3. Ses kayıt penceresi	182
Şekil 4. Kuklalar görünümü kodları.....	183
Şekil 5. Aygıtlar görünümü kodları.....	184
Şekil 6. Uygulama 3 kodları	185
Şekil 7. Aygıt görünümü kodları	186
Şekil 8. Text to Speech eklentisi.....	187
Şekil 9. Kuklalar görünümü kodları.....	188
Şekil 10. Uygulama 5 kodları	189
Şekil 11. Gözlük tanıma ile ilgili kodlar	190
Şekil 12. Uygulama 6 kodları	191

TABLolar LİSTESİ

1. BÖLÜM

Tablo 1. Senaryo 1 İçin Eğitimcilere Öneriler	16
Tablo 2. Fen Bilgisi Derslerinde Gerçekleştirilebilecek Robotik Etkinlikler	18
Tablo 3. Senaryo 2 İçin Eğitimcilere Öneriler	19
Tablo 4. Fen Bilimleri Dersi İçin Robotic Aktiviteler	20
Tablo 5. Senaryo 3 İçin Eğitimcilere Öneriler	22
Tablo 6. Öğretmenlere Verilecek Robotik Eğitimler İçin Tavsiyeler	23

2. BÖLÜM

Tablo 1. LEGO Mindstorms EV3 Seti ile Uyumlu Programlama Yazılımları	32
Tablo 2. Orta Seviye Robotis Eğitsel Robot Kitleri	35
Tablo 3. Masaüstü Bilgisayarlarda Çalışan Bazı Robotik Simülasyon Yazılımlarının Özellikleri	55

3. BÖLÜM

Tablo 1. Mblock 5 ve Mblock 3 Karşılaştırması	60
---	----

4. BÖLÜM

Tablo 1. Aygıt Durumları	72
Tablo 2. Aygıt Uzantı Durumları.....	74
Tablo 3. Uygulama 4 Kod Blokları	86
Tablo 4. Hareket Kategorisi Kod Blokları ve Açıklamaları	91
Tablo 5. Görünüm Kategorisi Kod Blokları ve Açıklamaları.....	93
Tablo 5. Görünüm Kategorisi Kod Blokları ve Açıklamaları (Devamı).....	94
Tablo 6. Ses Kategorisi Kod Blokları ve Açıklamaları.....	95
Tablo 7. Olaylar Kod Blokları ve Açıklamaları	96
Tablo 8. Kontrol Kod Blokları ve Açıklamaları	97
Tablo 9. Algılama Kod Blokları ve Açıklamaları.....	99
Tablo 10. İşlemler Kategorisi Kod Blokları ve Açıklamaları	101
Tablo 11. Kalem Kod Blokları ve Açıklamaları	102

5. BÖLÜM

Tablo 1. Döngü kod blokları	107
Tablo 2. Koşul Yapıları Kod Blokları.....	111
Tablo 3. Operatör Blokları.....	113
Tablo 4. Değişkenler İle İlgili Kod Blokları.....	116
Tablo 5. Listeler ile İlgili Kod Blokları	119
Tablo 6. Programda Kullanılacak Değişkenler ve Görevleri.....	122

6. BÖLÜM

Tablo 1. Led Lambaların Yönetimi ile İlgili Kod Blokları	137
Tablo 2. Notların Harf Karşılıkları	141
Tablo 3. Hareket Kategorisinde Bulunan Diğer Kod Blokları	146
Tablo 4. Çizgi Algılayıcı Kod Bloğunun Ürettiği Değerler ve Açıklamaları	161

1. BÖLÜM

ROBOTLAR VE EĞİTİM

Amaçlar

Bu bölümü bitirdiğinizde:

- Robotu tanımlayabilecek,
- Robotların tarihsel gelişimini açıklayabilecek,
- Robotların eğitimde kullanım alanlarını açıklayabilecek,
- Robotların eğitimde öğretim materyali olarak kullanılabilceği alanları açıklayabilecek,
- Eğitimde robotların çeşitli kullanım örneklerinde ne tür tercihlerin yapılabileceğini açıklayabilecek,
- Öğretmenlerin eğitsel robotik uygulamaları gerçekleştirebilmek için hangi becerilere sahip olması gerektiğini açıklayabilecek,

İçindekiler

- GİRİŞ
- ROBOT NEDİR?
- ROBOTLARIN TARİHSEL GELİŞİMİ
- ROBOTLARIN EĞİTİMDE KULLANIM ALANLARI
  - Robotik bilimi öğretimi
  - Robotların öğretmen veya sınıf arkadaşı olarak kullanımı
  - Robotların öğretim materyali olarak kullanımı
- ROBOTLARIN ÖĞRETİM MATERYALİ OLARAK KULLANIM ALANLARI
  - Eğitsel Robotik Teknolojilerinin Programlama Öğretiminde Kullanımı
  - Eğitsel Robotik Teknolojilerinin Çeşitli Derslerde Robotik Etkinlik Gerçekleştirmekte Kullanımı
  - Eğitsel Robotik Teknolojilerinin Ders Dışı Egzersizlerde Robotik Etkinlik Gerçekleştirmekte Kullanımı
- EĞİTSEL ROBOTİK UYGULAMALARI İÇİN ÖĞRETMENLERİN EĞİTİMİ

Özet

Modern anlamda robotun tanımı; “algılayıcıları ile çevrelerinden veri toplayabilen, bu verileri işleyerek sonuçlarına göre fiziki tepkiler verebilen ve çevreleri ile veri alış verişı yapabilen makinelerdir” şeklinde yapılabilmektedir. Robot kelimesi ilk defa Çek oyun yazarı, romancı ve gazeteci Karel Čapek tarafından 1920’de oynanan tiyatro oyunu Rossum’s Universal Robots’ta kullanılmıştır. Robotlar gelişimlerinin ilk dönemleri için fiziksel olarak insansı robotlar ve endüstriyel robotlar olarak ikiye ayrılabilir. İnsansı robotlar daha çok teknoloji gösterimi amaçlı olarak kısıtlı sayılda üretilmişken, endüstriyel robotlar çok sayıda üretilmiş ve farklı üretim alanlarında aktif olarak kullanılmışlardır. Kendi eylemleri hakkında mantık yürütebilen ilk genel amaçlı mobil robot olan Shakey, Silikon Vadisi’nde yer alan SRI International bilimsel araştırma enstitüsü tarafından 1966 ile 1972 yılları arasında geliştirmiştir. Robotların ve robotik bileşenlerin fiyatlarının düşmesi ve daha ulaşılabilir hale gelmesi ile birlikte, robotların eğitsel amaçlarla kullanımı da giderek yaygınlaşmaktadır. Bu ilginin giderek artması ile dünya eğitsel robot pazarında 2018 yılında elde edilen 778 milyon dolar cironun, 2023 yılında 1 milyar 680 milyon dolar seviyesine yükselmesi beklenmektedir. Robotların eğitimde kullanımı, kullanım biçimine göre üç başlık altında toplanabilmektedir: 1. robotik bilimi öğretimi, 2. robotların öğretmen veya sınıf arkadaşı olarak kullanımı ve 3. robotların öğretim materyali olarak kullanımı.

GİRİŞ

2011 yılında Almanya’da düzenlenen Hannover Fuarında ilk defa ortaya atılan Endüstri 4.0 terimiyle tanımlanan yeni bir sanayi devrimi sürecinin içerisinde olduğumuz düşünülmektedir. Endüstri 4.0 ile üretimin bilgisayar kontrollü olarak yürütülerek insan emeğinin azaltılması, üretim hatalarının giderilmesi, esnek bir üretim anlayışı ile tüketicinin siparişine göre ürün ortaya koyulması ve üretimin hızlandırılması hedeflenmektedir (Eğilmez, 2017). Bu üretim anlayışında insan işgücünün en aza indirilmesi, üretimin bilgisayar kontrollü robotlarla gerçekleştirilmesi sayesinde olabilecektir. International Labour Office (2018) tarafından yayınlanan bir raporda, robotların 2005 ile 2014 yılları arasında gelişmiş ülkelerde istihdamda % 14’lük bir düşüşe neden olduğu belirlenmiştir. Sanayi üretiminde meydana gelen bu değişim sürecinde üreticilerin ve ülkelerin rekabet gücünü koruyabilmesi için robotların üretimi ve bilgisayar kontrolü konularında bilgili işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu işgücünün yetiştirilebilmesi için okullarda uygulanan öğretim programlarında değişime ihtiyaç duyulduğu gibi, öğretmenleri robotik ve programlama alanlarında bilgilendiren ve bu konuların önemi hakkında farkındalık oluşturan eğitim faaliyetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Robotların geliştirilmesi ve kontrolüne yönelik işgücü ihtiyacının sonucu olarak robotların gündemde yer alması yanında, robotların eğitsel amaçlarla kullanımı da son yıllarda oldukça ilgi çeken bir konudur. Robot bileşenlerinin fiyatlarının düşmesi ile birlikte eğitimde birçok alanda robot teknolojileri kullanılmaktadır. Yapılan birçok çalışmada robot programlama etkinliklerinin eğitimde farklı alanlarda kullanımının eğitsel faydaları ortaya koyulmuştur. Gelecekte robotların toplumun önemli bir parçası olması beklenmektedir. Gelecek nesilleri bu duruma hazırlamak için robot teknolojisinin sınıf eğitiminin ayrılmaz bir parçası olması gerekmektedir (Takacs et al., 2016). Bu bölümde robotların tanımı, tarihçesi ve eğitimde kullanımı konularına yer verilecektir.

ROBOT NEDİR?

Robotun birçok farklı tanımı yapılmıştır. Türk Dil Kurumu sözlüğünde (n.d.) robotun tanımını “belirli bir işi yerine getirmek için manyetizma ile kendisine çeşitli işler yaptırılabilen otomatik araç” olarak geçmektedir. Merriam-Webster. (n.d.) robotun tanımını “bağımsız olarak hareket edebilme (yürüme veya tekerlekler üzerinde yuvarlanma gibi) ve karmaşık eylemler gerçekleştirme (nesneleri kavramak ve hareket ettirmek gibi) açısından canlı bir yaratığa benzeyen bir makine” şeklinde yapmıştır. Moravec (2021) robotları, “görünüş olarak insana benzemese veya insan benzeri bir şekilde işlevler yerine getirmese de, insan çabasının